

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2008-260

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Mäkinen, Hanna			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Lapin metsien mahdollisuudet : Puunjalostusteollisuus ja keskustelu Pohjois-Suomen suurista metsähakkuista vuosina 1951-1957			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2008-04-14	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 120 s.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Käsittelen pro gradu -tutkielmassani Pohjois-Suomen suurista metsähakkuista käytyä julkista keskustelua vuosien 1951 ja 1957 välillä. Heti sotien jälkeen Pohjois-Suomessa käynnistettiin useita laajoja, lähinnä valtion mailla suoritettuja metsähakkuuprojekteja. Hakkuuhankkeet liittyivät laajempaan Pohjois-Suomen teollistamisohjelmaan, jonka tavoitteena oli eräänlainen hallittu, virkamiesjohtoinen rakennemuutos. Teollistamista ja metsähakkuuta pystyttiin perustelemaan sodan jälkeisellä yhteiskunnallisella tilanteella, työllisyydellä, välittömällä puuntarpeella ja aluepolitiikalla. Myöhemmin tällaisia jopa tuhansien hehtaarien kokoisia avohakkuualueita on kuitenkin pidetty suomalaisena esimerkkinä toiminnasta, jossa äärimmilleen tehostettu taloudellisten etujen ajaminen on ohittanut kaikki ympäristöön ja luonnonsuojeluun liittyvät arvot.</p> <p>Tarkastelen työssäni erityisesti puunjalostusteollisuuden roolia siinä keskustelussa, jota korostetun valtiojohtoisista metsähakkuista käytiin vuosina 1951–1957. Metsähakkuukeskustelua tarkastelen retorisesti painotetun diskurssianalyysin avulla. Tutkimuksen lähteinä käytän puunjalostusteollisuuden omia julkaisuja, viranomaisjulkaisuja ja keskeistä aikalaiskirjallisuutta. Tutkimuksessani pyrin tarkastelemaan erityisesti sitä, minkälaisilla argumenteilla metsähakkuuta ja teollistamisohjelmaa on 1950-luvun keskustelussa perusteltu.</p> <p>Tutkimuksessa käy ilmi, etteivät taloudelliset lähtökohdat olleet ainoita metsähakkuukeskustelussa käytettyjä argumentoinnin tapoja. Lisäksi metsäteollisuuden ja valtion toimijat painottivat puheenvuoroissaan hyvinkin erityyppisiä tekijöitä. Erityisesti viranomaisten puheenvuoroissa teollistamiseen liitettiin myös vahvasti sosiaali- ja yhteiskuntapoliittisia vivahteita. Puunjalostusteollisuuden puheenvuoroissa tämä yhteiskunnallinen näkökulma jäi vähemmälle huomiolle; sen sijaan teollisuuden puheenvuoroissa pyrittiin korostamaan rationaaliseen taloudelliseen toimintaan liittyviä lähtökohtia.</p> <p>Puunjalostusteollisuus myös liitti puheenvuoroissaan metsähakkuut osaksi sotien jälkeistä jälleenrakennustoimintaa. Tämän seurauksena teollisuus korosti vanhojen tehdaslaitosten ja jo olemassa olevan infrastruktuurin kunnostamista. Samaan aikaan modernisaatiota ja kansallista teollistamisohjelmaa korostavissa viranomaispuheissa ajettiin mm. kokonaan uusien puujalostusteollisuuden tehdaslaitosten perustamista. Siten näennäisesti pieni painotusero teollisuuden ja viranomaisten puhetavoissa johti hyvinkin selkeisiin eroihin teollistamisen käytännön painotuksissa.</p> <p>Pohjois-Suomen metsähakkuuta ei kyseenalaistettu missään vaiheessa keskustelua. Hakkuuta perusteltiin erityisesti tieteellisellä argumentoinnilla, jonka perustana käytettiin hakkuulaskelmia ja asiantuntijalausuntoja. Myös metsien- ja luonnonsuojelua pystyttiin käyttämään perusteena aikaisempaa laajemmalle metsähakkuutoiminnalle, koska pohjoisen metsät olivat metsäammattilaisten näkökulmasta auttamattoman yli-ikäisiä ja huonokuntoisia.</p> <p>Myös 1950-luvun luonnonsuojelutoiminta oli pitkälti korkeasti koulutettujen metsäammattilaisten käsissä, eikä metsäteollisuuden ja luonnonsuojelijoiden välille päässyt syntymään ristiriitoja. Vanhakantainen luonnonsuojeluliike ei kuitenkaan välttämättä selitä koko totuutta metsähakkuissa unohdetuista ympäristöarvoista, sillä myös laajemmat metsiin ja metsäluontoon liittyvät arvot olivat toisenlaisia 1950-luvulla. Laajamittaiset hakkuutyöt saattoivat kuitenkin osaltaan edesauttaa sitä asennemuutosta, joka johti laajempaan ympäristötietoisuuden murrokseen 1960- ja 1970-lukujen taitteessa.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords metsäteollisuus hakkuut Pohjois-Suomi -- 1950-luku diskurssianalyysi			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			